

Analiza zagadnienia związania wykonawcy złożoną w postępowaniu ofertą na gruncie poszczególnych trybów udzielania zamówień publicznych

I. Wstęp

Związanie ofertą oznacza, że w przypadku wyboru oferty danego wykonawcy jego powinnością jest zawrzeć umowę z zamawiającym albo wykonawca taki musi być gotowy ponieść konsekwencje, w przypadku gdy nie będzie chciał tego uczynić. W szczególności funkcję gwarancyjną w tym zakresie pełni wadium, którego może żądać zamawiający od wykonawców na podstawie art. 97 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 i 1720), zwanej dalej „ustawą Pzp”.¹

Aby wykonawca mógł być związany ofertą, złożona przez niego oferta musi być zupełna, tzn. zostać złożona na podstawie dokumentu zamówienia zawierającego wszystkie warunki zamówienia, jakim jest specyfikacja warunków zamówienia (SWZ). Zatem w przypadku ofert podlegających negocjacjom składanych w oparciu o niezupełny dokument zamówienia, jakim jest opis potrzeb i wymagań, zamawiający nie będzie określał terminu związania i w związku z tym nie będzie żądał wadium². Powyższe dotyczy ofert, które podlegają negocjacjom, składanych w oparciu o dokument zamówienia jakim jest opis potrzeb i wymagań, w trybie negocjacji z ogłoszeniem, trybie podstawowego z obligatoryjnymi negocjacjami (art. 275 pkt 3 ustawy Pzp), czy też w przypadku partnerstwa innowacyjnego.

II. Termin związania ofertą

Pierwszym dniem terminu związania ofertą jest dzień, w którym upływa termin składania ofert. Zatem nawet, gdy wykonawca złoży ofertę przed dniem upływu terminu składania ofert, dniem, od którego będzie liczony termin związania ofertą, będzie dzień, w którym upływa termin składania ofert.

Termin składania ofert jest precyzowany nie tylko co do konkretnej daty dniowej, ale także i godziny. Do upływu terminu składania ofert wykonawca może wycofać ofertę (art. 219 ust. 2 ustawy Pzp). Co oznacza, że faktycznie wykonawca związany jest ofertą dopiero od momentu upływu terminu składania ofert.

¹ zob. Prawo zamówień publicznych. Komentarz (red.) H. Nowak, M. Winiarz, Urząd Zamówień Publicznych, Wydanie II, Warszawa 2023 r., komentarz do art. 220 ustawy Pzp.

² Szerzej o instytucji wadium w kontekście związania ofertą w części V niniejszego opracowania.

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

Długość terminu związania ofertą zależy od wartości zamówienia, im wyższa wartość zamówienia, tym maksymalny termin związania ofertą jest dłuższy.

W przypadku zamówień klasycznych, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 złotych i jednocześnie jest mniejsza od progów unijnych – wykonawca jest związany ofertą do upływu terminu określonego datą w dokumentach zamówienia, jednak nie dłużej niż **30 dni** (art. 307 ust. 1 ustawy Pzp).

W przypadku zamówień, których wartość jest równa lub przekracza progi unijne i jednocześnie nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 20 000 000 euro dla robót budowlanych lub 10 000 000 euro dla dostaw lub usług – wykonawca jest związany ofertą do upływu terminu określonego datą w dokumentach zamówienia, jednak nie dłużej niż **90 dni** (art. 220 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp).

W przypadku, gdy wartość zamówienia jest równa lub przekracza wyrażoną w złotych równowartość kwoty 20 000 000 euro dla robót budowlanych lub 10 000 000 euro dla dostaw lub usług – wykonawca jest związany ofertą do upływu terminu określonego datą w dokumentach zamówienia, jednak nie dłużej niż **120 dni** (art. 220 ust. 1 pkt 2 ustawy Pzp).

Jak z powyższego wynika upływ terminu związania ofertą powinien być przez zamawiającego określony datą. Na gruncie ustawy Pzp wykonawca nie musi przeliczać, kiedy upływa termin związania ofertą, obowiązkiem zamawiającego jest wskazanie w dokumentach zamówienia konkretnej daty. Należy przy tym podkreślić, że przepisy ustawy Pzp ograniczają możliwość swobodnego określenia przez zamawiającego terminu związania ofertą, wskazując w tym zakresie maksymalne terminy.

Datę, w której upływa termin związania ofertą zamawiający wskazuje w dokumentach zamówienia. Ustawa Pzp definiuje, jak należy rozumieć pojęcie „dokumenty zamówienia”. Stosownie do art. 7 pkt 3, ilekroć w ustawie Pzp jest mowa o dokumentach zamówienia – należy przez to rozumieć dokumenty sporządzone przez zamawiającego lub dokumenty, do których zamawiający odwołuje się, inne niż ogłoszenie, służące do określenia lub opisanie warunków zamówienia, w tym specyfikacja warunków zamówienia oraz opis potrzeb i wymagań.

Zależnie od tego, w jakim trybie jest prowadzone postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego będzie to inny rodzaj dokumentu zamówienia. Przepisy ustawy Pzp precyzują w jakim dokumencie zamówienia zamawiający określa termin związania ofertą.

W trybie **przetargu nieograniczonego**, właściwym dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, będzie to SWZ (*vide*: art. 134 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp).

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

W trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 1 i 2 ustawy Pzp, właściwym dla zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne, dokumentem zamówienia, w którym zamawiający określi termin związania ofertą jest również SWZ (*vide*: art. 281 ust. 1 pkt 11 ustawy Pzp).

Zaś w trybie przetargu ograniczonego, właściwym dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, w którym złożenie ofert poprzedzone jest złożeniem wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, termin związania ofertą powinien być przez zamawiającego określony dopiero w zaproszeniu do składania ofert, a nie w SWZ, która jest udostępniana na etapie wszczęcia postępowania (*vide*: art. 150 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 142 ust. 1, który nie odsyła do art. 134 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp).

W przypadku trybu negocjacji z ogłoszeniem, właściwym dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, termin związania ofertą powinien być przez zamawiającego określony w SWZ, która jest sporządzona dopiero po zakończeniu negocjacji ofert wstępnych, ofert składanych na etapie negocjacji, a nie w opisie potrzeb i wymagań, który jest udostępniany na etapie wszczęcia postępowania (*vide*: art. 156 w zw. 167 ust. 3, który odsyła do art. 134 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp).

Również w przypadku trybu podstawowego z obligatoryjnymi negocjacjami (art. 275 pkt 3 ustawy Pzp), właściwego dla zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne, zamawiający określa termin związania ofertą w SWZ, która jest sporządzona dopiero po zakończeniu negocjacji ofert składanych w odpowiedzi na ogłoszenie, a nie w opisie potrzeb i wymagań, który jest udostępniany na etapie wszczęcia postępowania (*vide*: art. 295 ust. 3 w zw. z art. 282 ust. 1, w którym brak jest odesłania do art. 281 ust. 1 pkt 11 ustawy Pzp).

W przypadku dialogu konkurencyjnego, trybu właściwego dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne, zamawiający określa termin związania ofertą w SWZ, która jest sporządzona dopiero po zakończeniu dialogu z wykonawcami w zakresie zaproponowanych przez nich rozwiązań, a nie w opisie potrzeb i wymagań, który jest udostępniany na etapie wszczęcia postępowania (*vide*: art. 174 w zw. art. 185 ust. 2, który odsyła do art. 134 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp).

W przypadku partnerstwa innowacyjnego, właściwego dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne oraz dla zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne, termin związania ofertą powinien być przez zamawiającego określony w opisie potrzeb i wymagań, który jest sporządzony dopiero po zakończeniu negocjacji ofert wstępnych, ofert składanych na etapie negocjacji, a nie w opisie potrzeb i wymagań, który jest udostępniany na etapie wszczęcia postępowania.

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

W przypadku trybu **negocjacji bez ogłoszenia**, właściwego dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne oraz dla zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne, termin związania ofertą powinien być przez zamawiającego określony w SWZ, która jest sporządzana dopiero po zakończeniu negocjacji (*vide*: art. 212 ust. 3, który odsyła do art. 134 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp).

Obowiązek określenia w dokumentach zamówienia upływu terminu związania ofertą konkretną datą, a jednocześnie fakt, iż pierwszym dniem terminu związania ofertą jest dzień, w którym upływa termin składania ofert, wpływają na **długość terminu związania ofertą w przypadku zmiany terminu składania ofert**. Zatem w sytuacji przedłużenia przez zamawiającego terminu składania ofert w efekcie skraca się długość terminu związania ofertą określona przez zamawiającego w dokumencie zamówienia. Dlatego też zamawiający przy przedłużaniu terminu składania ofert powinien rozważyć zasadność zmiany daty upływu terminu związania ofertą. Jeśli zamawiający stwierdzi, że celowe jest przedłużenie terminu związania ofertą powinien dokonać zmiany w tym zakresie, zmieniając odpowiedni dla danego trybu dokument zamówienia, a także ogłoszenie o zamówieniu (w przypadku trybu przetargu nieograniczonego oraz trybu podstawowego, o którym mowa w art. 275 pkt 1 i 2 ustawy Pzp).

III. Przedłużenie terminu związania ofertą określonego w dokumentach zamówienia

Podkreślenia wymaga, że **na gruncie ustawy Pzp**, w odróżnieniu do ustawy Pzp2004³, **bieg terminu związania ofertą nie ulega przerwaniu**, a więc nie zostaje zawieszony i biegnie nawet w przypadku wszczęcia kontroli uprzedniej przez Prezesa UZP⁴, czy w przypadku wniesienia odwołania po upływie terminu składania ofert⁵.

Ustawa Pzp wyraźnie przesądza, że bieg terminu związania ofertą nie ulega przerwaniu w toku aukcji elektronicznej. Zgodnie z art. 235 ustawy Pzp, oferta wykonawcy przestaje wiązać w zakresie, w jakim złoży on korzystniejszą ofertę w toku aukcji elektronicznej, w takiej sytuacji bieg terminu związania ofertą nie ulega przerwaniu.

W trybie podstawowym, o którym mowa w art. 275 pkt 2 ustawy Pzp, bieg terminu związania ofertą złożoną w odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu nie ulega przerwaniu w następstwie złożenia oferty dodatkowej. Stosownie bowiem do art. 296 ust. 2 zdanie

³ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1843 i z 2020 r. poz. 1086)

⁴ Zgodnie z art. 170 ust. 4 Pzp2004, wszczęcie kontroli uprzedniej zawiesza bieg terminu związania ofertą do dnia zakończenia kontroli.

⁵ Zgodnie z art. 182 ust. 6 ustawy Pzp2004, w przypadku wniesienia odwołania po upływie terminu składania ofert bieg terminu związania ofertą ulega zawieszeniu do czasu ogłoszenia przez Izbę orzeczenia.

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

trzecie, oferta złożona w odpowiedzi na ogłoszenie przestaje wiązać wykonawcę jedynie w zakresie, w jakim złoży on ofertę dodatkową zawierającą korzystniejsze propozycje w ramach każdego z kryteriów oceny ofert wskazanych w zaproszeniu do negocjacji.

Jeżeli wybór najkorzystniejszej oferty nie nastąpi przed upływem terminu związania ofertą określonego datą w dokumentach zamówienia, **zamawiający ma obowiązek, aby przed upływem terminu związania ofertą zwrócić się jednokrotnie do wykonawców o wyrażenie zgody na przedłużenie tego terminu** o wskazywany przez zamawiającego okres, nie dłuższy jednak niż:

- **30 dni** – w przypadku zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne (art. 307 ust. 2 ustawy Pzp);
- **60 dni** – w przypadku zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne (art. 220 ust. 3 ustawy Pzp).

Należy podkreślić, że w takiej sytuacji przedłużenie terminu związania ofertą wymaga złożenia przez wykonawcę pisemnego oświadczenia o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. Zatem wykonawca musi wyrazić wolę przedłużenia terminu związania ofertą, a więc nie może być to zgoda dorozumiana. Zgoda na przedłużenie terminu składania ofert musi być złożona pisemnie. W myśl art. 7 pkt 16 ustawy Pzp przez pisemność – należy przez to rozumieć sposób wyrażenia informacji przy użyciu wyrazów, cyfr lub innych znaków pisarskich, które można odczytać i powielić, w tym przekazywanych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Zatem zgoda wykonawcy nie może być wyrażona ustnie. Oświadczenie wykonawcy o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą musi być wyrażone w postaci elektronicznej i przekazane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej (vide: art. 61 ust. 1 ustawy Pzp, z którego wynika obowiązek prowadzenia komunikacji w postępowaniu pomiędzy zamawiającym a wykonawcą przy użyciu środków komunikacji elektronicznej). Należy przy tym podkreślić, że ani ustawa Pzp, ani przepisy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 70 ustawy Pzp⁶, nie wymagają, aby takie oświadczenie wykonawcy było opatrzone podpisem elektronicznym. Co więcej, w myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia wydanego na podstawie art. 70 ustawy Pzp, oświadczenie wykonawcy o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofert nie musi być sporządzone w formatach danych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności (...)⁷, ale może być przekazane w postaci elektronicznej jako tekst wpisany bezpośrednio do

⁶ tj. rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazywania informacji oraz wymagań technicznych dla dokumentów elektronicznych oraz środków komunikacji elektronicznej w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego lub konkursie (Dz. U. poz. 2452)

⁷ tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247)

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

wiadomości przekazywanej przy użyciu środków komunikacji elektronicznej wskazanych przez zamawiającego. Należy podkreślić, że w kontekście zachowania ciągłości biegu terminu związania ofertą, wykonawca musi złożyć oświadczenie o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą jeszcze przed upływem terminu związania ofertą wyznaczonego przez zamawiającego w dokumentach zamówienia.

Ustawa Pzp nie przesądza w jakiej formie i w jakim terminie powinien zamawiający zwrócić się do wykonawcy z prośbą o wyrażenie zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. Jednak biorąc pod uwagę art. 61 ust. 1 ustawy Pzp, należy stwierdzić, że powinien to uczynić w postaci elektronicznej i przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Ponadto zamawiający powinien zwrócić się do wykonawcy z prośbą o wyrażenie zgody na przedłużenie terminu związania ofertą z takim wyprzedzeniem, aby jeszcze w terminie związania ofertą (wyznaczonego datą w dokumentach zamówienia) wykonawca miał realną możliwość, by złożyć oświadczenie o wyrażeniu zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. W piśmie zamawiającego oprócz informacji o potrzebie złożenia oświadczenia w przedmiocie przedłużenia terminu związania ofertą, powinien być określony przedłużony termin, do którego wykonawca miałby być związany swoją ofertą. Również i w tym przypadku przepisy ustawy Pzp ograniczają możliwość swobodnego określenia przez zamawiającego przedłużonego terminu związania ofertą, wskazując w tym zakresie maksymalne terminy (*vide*: przywołany powyżej art. 220 ust. 3 oraz art. 307 ust. 2 ustawy Pzp).

W przypadku gdy zamawiający żądał wniesienia wadium, przedłużenie terminu związania ofertą, o którym mowa powyżej, następuje wraz z przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą (*vide*: art. 220 ust. 5 oraz art. 307 ust. 4 ustawy Pzp).

Jeżeli wykonawca nie jest zainteresowany przedłużeniem terminu związania ofertą (z jednoczesnym przedłużeniem wadium, jeżeli było wymagane) lub w niewłaściwy sposób wyrazi swoją wolę (w tym nie przedłuży ważności wadium, jeżeli było wymagane), czy też oświadczenie złoży po upływie terminu związania ofertą określonego datą w dokumentach zamówienia, wówczas musi liczyć się z konsekwencją jaką jest odrzucenie przez zamawiającego jego oferty. Zgodnie bowiem z art. 226 ust. 1 pkt 12 ustawy Pzp, zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na przedłużenie terminu związania ofertą. W przypadku gdy zamawiający żądał wniesienia wadium, zamawiający na podstawie art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp odrzuca ofertę, jeżeli wykonawca nie wniósł wadium, lub wniósł w sposób nieprawidłowy lub nie utrzymywał wadium nieprzerwanie do upływu terminu związania ofertą. Należy zwrócić przy tym

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

uwagę, że zamawiający jest zobligowany odrzucić ofertę wykonawcy, jeżeli wykonawca złożył wniosek o zwrot wadium w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 pkt 3 Pzp.

IV. Wybór oferty po terminie związania ofertą

Ustawa Pzp rozstrzyga, co w sytuacji, gdy pomimo przedłużenia terminu związania ofertą termin ten upłynął, a zamawiający nie zdążył zawrzeć umowy, czy nawet dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty.

Stosownie do art. 252 ust. 2 ustawy Pzp, jeżeli termin związania ofertą upłynął przed wyborem najkorzystniejszej oferty, zamawiający wzywa wykonawcę, którego oferta otrzymała najwyższą ocenę, do wyrażenia, w wyznaczonym przez zamawiającego terminie, pisemnej zgody na wybór jego oferty. W przypadku braku zgody zamawiający musi zwrócić się o wyrażenie takiej zgody do kolejnego wykonawcy, którego oferta została najwyżej oceniona, chyba że zachodzą przesłanki do unieważnienia postępowania (art. 252 ust. 3 ustawy Pzp). Podkreślenia wymaga, że czynność, o której mowa w zdaniu poprzednim zamawiający wykonuje do skutku, tzn. w przypadku gdyby ten drugi w kolejności wykonawca nie wyraził zgody na wybór jego oferty, wówczas zamawiający dążąc do tego, aby postępowanie zostało zakończone wyborem najkorzystniejszej oferty, o ile nie zachodzą przesłanki unieważnienia postępowania, powinien zwrócić się o wyrażenie zgody do kolejnego wykonawcy, a następnie w razie konieczności do kolejnych wykonawców.

Jeżeli wykonawca nie jest zainteresowany wyborem jego oferty i zawarciem umowy, po upływie terminu związania ofertą lub w niewłaściwy sposób wyrazi swoją wolę, wówczas musi liczyć się z konsekwencją, jaką jest odrzucenie oferty. Zgodnie bowiem z art. 226 ust. 1 pkt 13 ustawy Pzp, zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli wykonawca nie wyraził pisemnej zgody na wybór jego oferty po upływie terminu związania ofertą.

Zgoda wykonawcy na wybór najkorzystniejszej oferty po upływie terminu związania ofertą musi być złożona pisemnie. W myśl art. 7 pkt 16 ustawy Pzp przez pisemność – należy przez to rozumieć sposób wyrażenia informacji przy użyciu wyrazów, cyfr lub innych znaków pisarskich, które można odczytać i powielić, w tym przekazywanych przy użyciu środków komunikacji elektronicznej. Zatem zgoda wykonawcy nie może być wyrażona ustnie. Oświadczenie wykonawcy o wyrażeniu zgody na wybór najkorzystniejszej oferty po upływie terminu związania ofertą musi być wyrażone w postaci elektronicznej i przekazane przy użyciu środków komunikacji elektronicznej (vide: art. 61 ust. 1 ustawy Pzp, z którego wynika obowiązek prowadzenia komunikacji w postępowaniu pomiędzy zamawiającym a wykonawcą przy użyciu środków komunikacji elektronicznej). Należy przy tym podkreślić, że ani ustawa Pzp, ani przepisy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 70 ustawy Pzp, nie wymagają, aby takie oświadczenie wykonawcy było opatrzone podpisem

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

elektronicznym. Co więcej, w myśl § 2 ust. 2 rozporządzenia wydanego na podstawie art. 70 ustawy Pzp, zgoda wykonawcy na wybór najkorzystniejszej oferty pomimo upływu terminu związania ofertą nie musi być sporządzona w formatach danych określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności (...),⁸ ale może być przekazana w postaci elektronicznej jako tekst wpisany bezpośrednio do wiadomości przekazywanej przy użyciu środków komunikacji elektronicznej wskazanych przez zamawiającego.

Ustawa Pzp nie przesądza w jakiej formie zamawiający powinien zwrócić się do wykonawcy z prośbą o wyrażenie zgody na wybór najkorzystniejszej oferty/ zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego. Biorąc pod uwagę art. 61 ust. 1 ustawy Pzp, należy stwierdzić, że powinien to uczynić w postaci elektronicznej i przy użyciu środków komunikacji elektronicznej.

Należy podkreślić, że powyższe regulacje dotyczące zgody na wybór najkorzystniejszej oferty po upływie terminu związania ofertą, w tym art. 252 ustawy Pzp mają zastosowanie niezależnie od wartości zamówienia, a więc również do zamówień klasycznych o wartości mniejszej niż progi unijne, a także stosuje się je niezależnie o trybu udzielenia zamówienia w jakim jest prowadzone dane postępowanie.

V. Wadium a termin związania ofertą

Przy okazji analizy zagadnienia terminu związania ofertą na wstępie należy wspomnieć o instytucji wadium⁹. Zgodnie z art. 97 ust. 1 ustawy Pzp, zamawiający może żądać od wykonawców wniesienia wadium. Fakultatywny charakter wadium jest niezależny od wartości zamówienia.

Wadium jest ściśle związane z instytucją związania ofertą, gdyż w myśl art. 97 ust. 5 ustawy Pzp, zasadą jest, że wadium wnosi się przed upływem terminu składania ofert i utrzymuje nieprzerwanie najpóźniej do dnia upływu terminu związania ofertą. Zatem zamawiający może żądać wadium dopiero na etapie składania przez wykonawców ofert, w odniesieniu do których wykonawca jest związany ich treścią. Z art. 98 ust. 1 pkt 1 ustawy Pzp, wynika, że zamawiający zwraca wadium niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia upływu terminu związania ofertą. Od powyższej zasady ustawa Pzp przewiduje wyjątki określone w art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 ustawy Pzp. Stosownie

⁸ Tj. rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2247).

⁹ szerzej: Prawo zamówień publicznych. Komentarz (red.) H. Nowak, M. Winiarz, op. cit., komentarz do art. 97 i 98 ustawy Pzp.

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

do art. 98 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Pzp, zamawiający zwraca wadium niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia:

- zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego;
- unieważnienia postępowania o udzielenie zamówienia, z wyjątkiem sytuacji gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.

Zgodnie zaś z art. 98 ust. 2 ustawy Pzp, zamawiający, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia złożenia wniosku zwraca wadium wykonawcy:

- 1) który wycofał ofertę przed upływem terminu składania ofert;
- 2) którego oferta została odrzucona;
- 3) po wyborze najkorzystniejszej oferty, z wyjątkiem wykonawcy, którego oferta została wybrana jako najkorzystniejsza;
- 4) po unieważnieniu postępowania, w przypadku gdy nie zostało rozstrzygnięte odwołanie na czynność unieważnienia albo nie upłynął termin do jego wniesienia.

Należy przy tym dodać, że złożenie wniosku o zwrot wadium, o którym mowa w art. 98 ust. 2 ustawy Pzp, powoduje rozwiązanie stosunku prawnego z wykonawcą wraz z utratą przez niego prawa do korzystania ze środków ochrony prawnej, o których mowa w dziale IX ustawy Pzp.

Art. 97 ust. 6 oraz odpowiednio art. 220 ust. 5 (właściwy dla zamówień o wartości równej lub przekraczającej progi unijne) oraz art. 307 ust. 4 (właściwy dla zamówień o wartości mniejszej niż progi unijne) wyraźnie stanowią, że przedłużenie terminu związania ofertą jest dopuszczalne tylko z jednoczesnym przedłużeniem okresu ważności wadium albo, jeżeli nie jest to możliwe, z wniesieniem nowego wadium na przedłużony okres związania ofertą. Zatem jeśli w danym postępowaniu zamawiający żądał złożenia wadium, wówczas nie wystarczy, że wykonawcałoży pisemne oświadczenie wyrażające zgodę na przedłużenie terminu związania ofertą (*vide*: art. 220 ust. 3 i 4 oraz art. 307 ust. 2 i 3 ustawy Pzp), dodatkowo wykonawca będzie musiał przedłużyć okres ważności wadium albo wnieść nowe wadium na przedłużony okres związania ofertą. Jeśli tego nie uczyni, jego oferta podlega odrzuceniu. Stosownie bowiem do art. 226 ust. 1 pkt 14 ustawy Pzp zamawiający odrzuca ofertę, jeżeli wykonawca nie wniósł wadium, lub wniósł w sposób nieprawidłowy lub nie utrzymywał wadium nieprzerwanie do upływu terminu związania ofertą lub złożył wniosek o zwrot wadium w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2 pkt 3 ustawy Pzp.

Represyjno-gwarancyjna funkcja wadium wyraża się w art. 98 ust. 6 ustawy Pzp, zgodnie z którym zamawiający zatrzymuje wadium wraz z odsetkami, a w przypadku

Profesjonalizacja kadr w zamówieniach publicznych

wadium wniesionego w formie gwarancji lub poręczenia, o których mowa w art. 97 ust. 7 pkt 2–4, występuje odpowiednio do gwaranta lub poręczyciela z żądaniem zapłaty wadium, jeżeli:

- 1) wykonawca w odpowiedzi na wezwanie, o którym mowa w art. 107 ust. 2 lub art. 128 ust. 1, z przyczyn leżących po jego stronie, nie złożył podmiotowych środków dowodowych lub przedmiotowych środków dowodowych potwierdzających okoliczności, o których mowa w art. 57 lub art. 106 ust. 1, oświadczenia, o którym mowa w art. 125 ust. 1, innych dokumentów lub oświadczeń lub nie wyraził zgody na poprawienie omyłki, o której mowa w art. 223 ust. 2 pkt 3, co spowodowało brak możliwości wybrania oferty złożonej przez wykonawcę jako najkorzystniejszej;
- 2) wykonawca, którego oferta została wybrana:
 - a) odmówił podpisania umowy w sprawie zamówienia publicznego na warunkach określonych w ofercie,
 - b) nie wniósł wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy;
- 3) zawarcie umowy w sprawie zamówienia publicznego stało się niemożliwe z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, którego oferta została wybrana.

Biorąc pod uwagę fakt, że wadium jest wnoszone przez wykonawcę i nieprzerwanie utrzymywane przez okres związania ofertą, zamawiający może skorzystać z powyższych uprawnień tylko w przypadku, gdy zdarzenia, o których mowa w art. 98 ust. 6 ustawy Pzp, miały miejsce w okresie, w którym wykonawca był związany ofertą.